

MEMORANDUM VERKIEZINGEN 2024 – MILIEURAAD NAZARETH

SAMENVATTING

Met een Memorandum wil de Milieuraad inhoudelijke klemtonen inzake **milieu, leefomgeving en gezondheid** aanbieden aan partijprogramma's in de aanloop van de gemeentelijke verkiezingen.

Veranderingen in onze ruime samenleving tekenen zich momenteel op een ingrijpende en tegelijk moeilijk grijpbare manier af, zowel wereldwijd als in Vlaanderen. Getuige hiervan zijn veranderende demografische evenwichten, versnelde technologische ontwikkelingen, toenemende tekorten aan grondstoffen en hulpbronnen, toenemende polarisering in de samenleving en de ontegensprekelijk zichtbare klimaatverandering. Deze trends hebben hoe dan ook een ingrijpende impact op het milieu. Ook al overstijgen de uitdagingen het gemeentelijk beleidsniveau, er is een belangrijke rol weggelegd voor het gemeentelijk beleid om de huidige en toekomstige knelpunten inzake milieu te beheersen en substantieel terug te dringen.

Meer dan ooit is een **strategisch beleidskader** noodzakelijk dat, zowel op het vlak van mitigatie als adaptatie, de lat hoog legt met sturende beleidsmaatregelen in domeinen zoals **ruimtelijke ordening, mobiliteit, klimaat en energie**, en op het niveau van **de lokale productie-en consumptieketens**. Tijdens de huidige legislatuur werd hiertoe een goede basis gelegd met strategische visienota's. Het toekomstige beleid moet **een geïntegreerde maatschappelijke visie** ontwikkelen in al deze domeinen, concretiseren, plannen en uitvoeren als onderdeel van een noodzakelijke **duurzame transitie die toekomstbestendig** is. De veranderingen manifesteren zich immers snel en onvoorspelbaar, en vergen een lokaal veerkrachtig en sociaal rechtvaardig beleid dat gericht is op voortschrijdende kennis en op een maatschappelijk draagvlak dat moet gecreëerd worden door de burger te informeren, te sensibiliseren, te stimuleren en te begeleiden. Participatie van inwoners en actoren zoals industrie, landbouw, natuurverenigingen en adviesraden is een belangrijk beleidsprincipe dat leidt tot actiebereidheid en acceptatie.

Water en klimaat zijn sturende principes in het ruimtelijk beleid. Een integrale aanpak van de waterproblematiek vergt maatregelen om droogte- en overstromingsgevaar in te perken. Hergebruik, buffering en infiltratie van regenwater gelden als kwaliteitsprincipe. Verhardingsdruk dient te worden tegengegaan en de evolutie van de droogtegevoeligheid van het landbouwareaal dient te worden gemonitord en landbouwpraktijken getoetst aan de evolutie van de klimaatverandering op langere termijn. Essentiële voor de waterkwaliteit van de Schelde is het verder verhogen van de rioleringsgraad met aanleg van gescheiden rioleringen.

Uitbreiding van open ruimte en natuurgebieden kan gerealiseerd worden door het versterken van de aaneengeslotenheid van ecologisch waardevol gebied, bos- en parkgebieden, en beekvalleien. Een groen netwerk in combinatie met vergroening van de publieke ruimte zorgen voor veerkracht ten aanzien van de gevolgen van de klimaatverandering en het afvangen van de nefaste gezondheidsimpact van ons dichte wegennet, inclusief fijn stof, geluidsoverlast en lichtvervuiling.

Een belangrijke rol voor het gemeentelijk beleid is het **stimuleren en begeleiden van de energietransitie** van alle sectoren: huishoudens, industrie, vervoer, landbouw en lokaal bestuur.

Een ruimtelijke energiestrategie is noodzakelijk, gericht op **energie-efficiëntie** en het versnellen van de **inplanting van hernieuwbare energie** op het grondgebied van de gemeente, gekaderd in een algemeen plan om voor alle openbare gebouwen naar net zero CO₂-emissie te gaan.

Minimumparticipatie van de burgers in hernieuwbare energieprojecten via **burgercoöperaties** moet verzekerd worden. Het is van cruciaal belang dat **burgers ontzorgd, ondersteund en begeleid worden in de individuele transitie naar schone en betaalbare energie**, via een **geïntegreerde (en wijkgerichte) aanpak** met zowel technische als financiële ondersteuning (ondermeer in de veelheid van wegwijs in subsidieregelingen met dito formaliteiten). **Een pakket sociale klimaatmaatregelen is noodzakelijk om burgers (met energie-armoede) te ondersteunen die de nodige financiële draagkracht ontbreken voor de noodzakelijke transitie.**

De shift naar **duurzame mobiliteit** zal verder moeten gestimuleerd en begeleid worden: doelgerichte sensibilisering, versterken bereikbaarheid en gebruik openbaar vervoer, versterken van zachte en toegankelijke mobiliteit, realiseren van veilige en snelle fietsvriendelijke verbindingen, stimuleren van deelsystemen en het realiseren van een laadpalenplan voor auto's en fietsen zijn een greep uit de voorgestelde prioriteiten.

Er is tevens een rol weggelegd voor de gemeente om **circulariteit** lokaal verder uit te bouwen in samenwerking met verschillende actoren. Voorbeelden zijn het uitbreiden van korte keten initiatieven ism VELT en de lokale landbouw, en initiatieven zoals Repair café, Kringwinkel en Kringloopkrachten. Opportuniteit is om de inwoners en de bedrijven te stimuleren om de milieuimpact van zowel productie als consumptie te verminderen. Blijven inzetten op **zwerfvuil- en afvalreductie**, en **tegengaan van voedselverspilling**. Het bestaande **fijnstof** meetnet in de gemeente registreert periodiek zeer hoge concentraties veroorzaakt door verkeer, industrie, en in belangrijke mate door huishoudens als gevolg van houtstook. Gezien de ontegensprekelijk nefaste gezondheidsaspecten is het belangrijk de inwoners te sensibiliseren en hefboomen aan te reiken waar inwoners zelf kunnen ingrijpen en bijdragen tot een gezonde leefomgeving, met aandacht voor alternatieve verwarmingsbronnen en de financiële (en sociale) ondersteuningsmogelijkheden bij de aanschaf van die alternatieven.

Een succesvolle duurzame transitie is slechts mogelijk als alle betrokken beleidsniveaus naadloos met elkaar samenwerken: federaal, Vlaams, provinciaal en gemeentelijk. Het dispositief aan middelen en hefboomen waarover de gemeente beschikt, moeten in een duurzaam beleidskader ingezet worden. Alle beleidsdragers en medewerkers kunnen het verschil maken door hun uitmuntendheid om de coördinatie tussen deze beleidsniveaus te versterken, aan te sturen en terzelfdertijd het lokaal maatschappelijk draagvlak te creëren en te ondersteunen. Duurzaamheid moet het DNA van de lokale overheid en ondersteunende instanties worden.

De leden van de Milieuraad in samenwerking met andere adviesraden bieden hun medewerking aan in de realisatie en opvolging van deze beleidsvisies.

Brenda Van Heghe (voorzitter), Bénédicte Verhoeven (omgevingsambtenaar en secretaris), Sylvie Baert, Sonja Coussement, Christiaan Crucke, Dirk Eeckhaut, Pieter Lahousse, Jan Liessens, Philippe Van Merris, Frederik Vandecasteele, Mechtild Zoeter Vanpoucke